

SAM SEDGMAN

HET
UURWERK
MYSTERIE

Vertaald door Merel Leene

*Voor mijn vader, die ervoor zorgt dat de klokken
altijd blijven lopen*

‘Maak je niet druk dat de wereld vandaag zal vergaan.
In Australië is het al morgen.’

Charles M. Schulz

‘Tijd is een illusie.’

Albert Einstein

Westminster Bridge

Bridge street

Voorzittershuis

Binnenplaats

Lobby nee-stemmers

Westminster
metrostation

Lobby ja-stemmers

Kamer van
het Lagerhuis

Lobby
Lagerhuis
leden

Lagerhuis

Elizabeth Tower
(Big Ben)

New Palace Yard

Westminster Hall

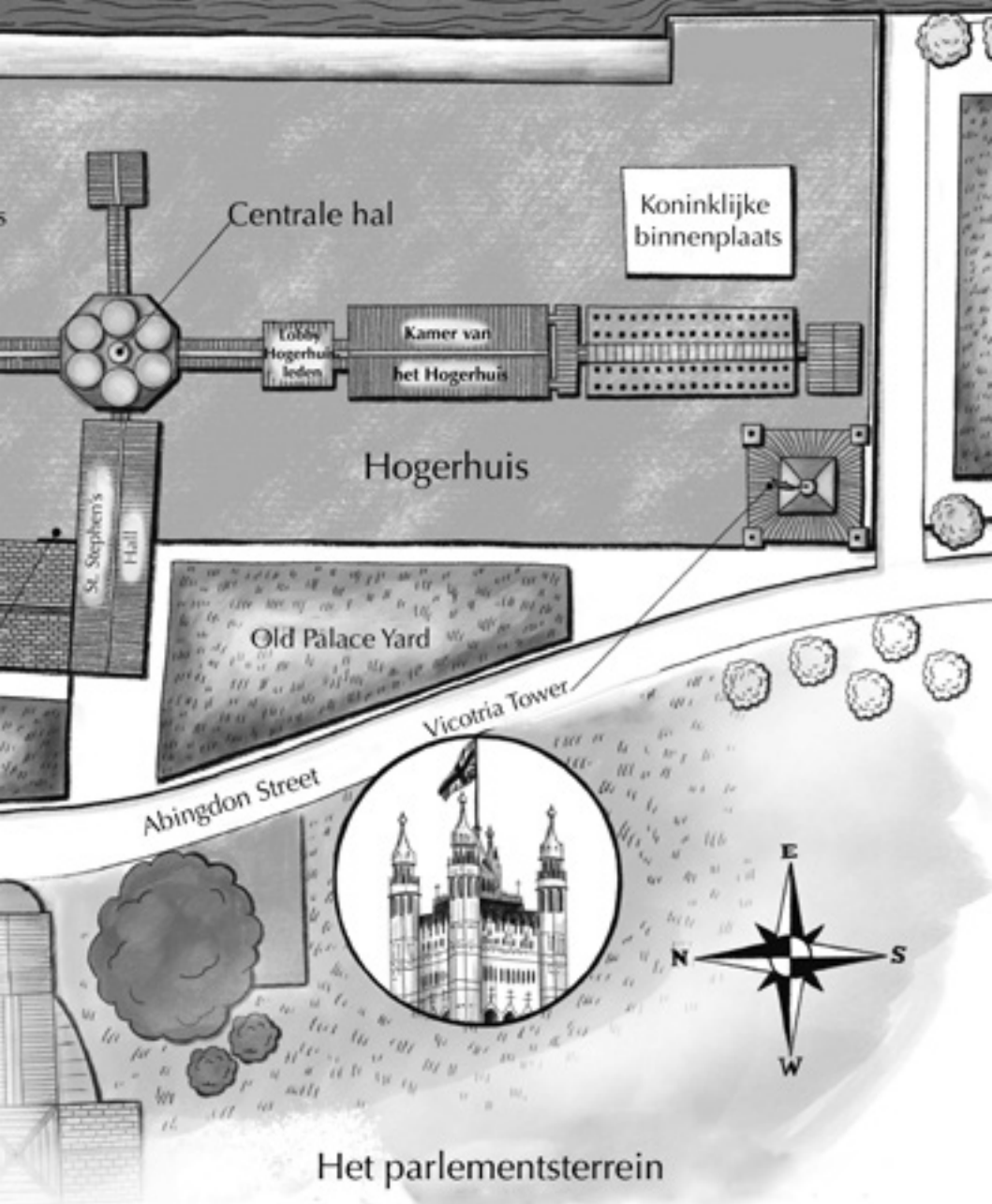
Cromwell
Green

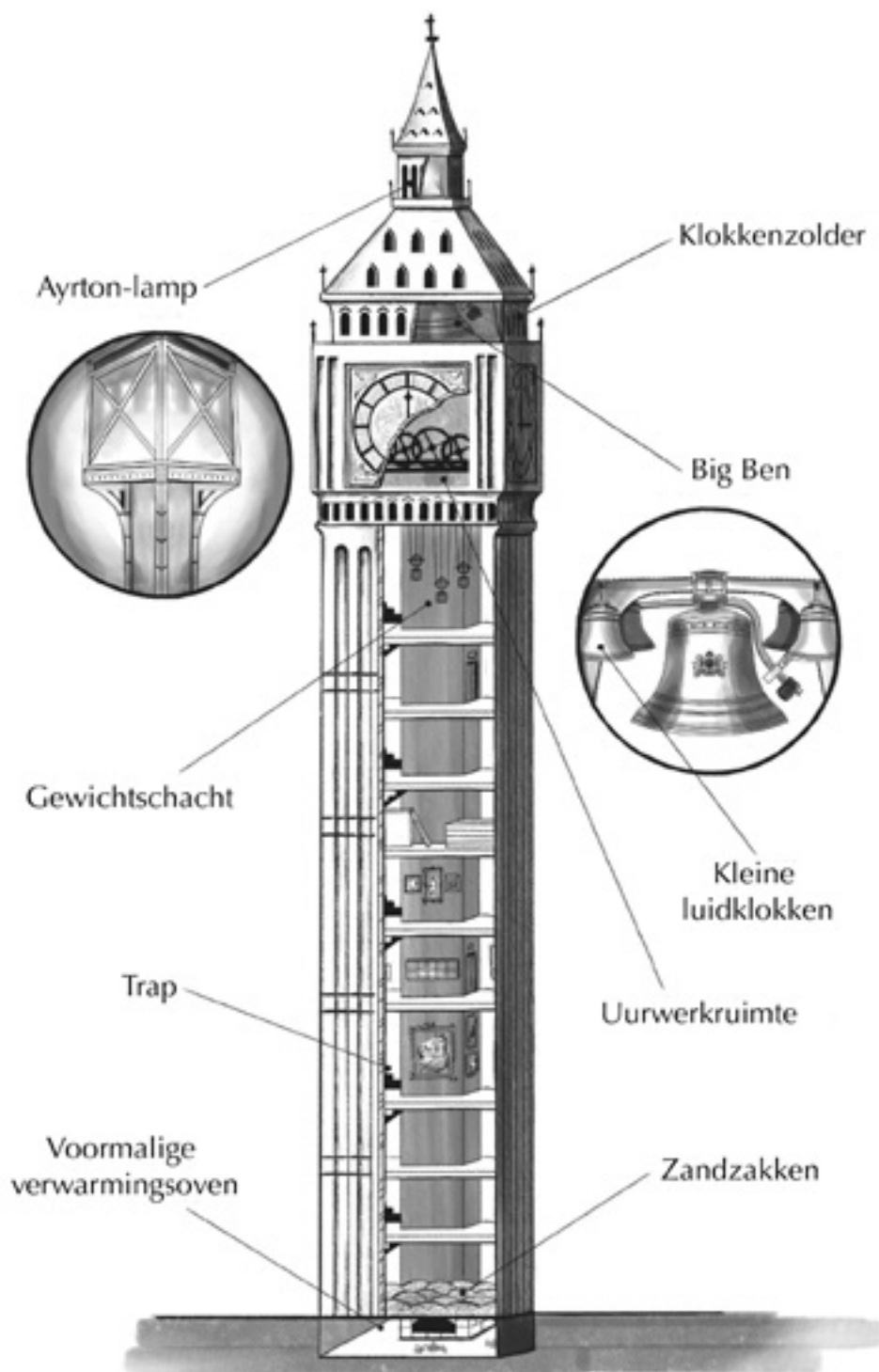
Ingang naar de kapel

Parliament
Square

Theems

Een

In de nacht dat alle klokken een uur achteruit werden gezet, beklom Isaac Turner de toren van de Big Ben om te zien hoe zijn vader de tijd stopte.

De trap in de Elizabeth Tower telde driehonderdvierendertig treden, en toen Isaac over de leuning omlaagkeek, werd hij duizelig. Onder hem leek de wenteltrap als een telescoop uit te schuiven. Hij kreeg er hoogtevrees van. Toch vond hij de lastige klim de moeite waard, vanwege het fantastische mechaniek helemaal bovenin.

‘Loop ’ns door, sloompie,’ riep zijn vader voor hem. ‘We zijn er bijna.’

Isaacs vader was klokkenmaker; hij repareerde horloges en andere uurwerken. En hier, in Westminster Palace, was hij de klokkenstelder: degene die verantwoordelijk was voor het enorme uurwerk in de toren, de beroemdste klok ter wereld, waarvan iedereen dacht dat hij Big Ben heette, hoewel dat niet klopte.

‘Ik kan je echt wel bijhouden!’ riep Isaac terwijl hij de laatste paar treden op rende. ‘Zie je wel?’

Zijn vader knipoogde toen Isaac boven aankwam. Diggory Turner was een kleine man met een gezicht zo rond als een wijzerplaat. Links en rechts ervan wolkte zwart krulhaar op, maar boven op zijn hoofd had hij een kale plek, als een graancirkel. Op zijn ronde neus stond een metalen brilletje, en eronder groeiden een wilde snor en baard. Hij droeg een donkerblauwe overall met daaronder een wit overhemd en een vest, en afgetrapte zwartleren schoenen. ‘Ben je er klaar voor?’ vroeg hij.

‘Tuurlijk,’ antwoordde Isaac. Dit wilde hij voor geen goud missen.

De uurwerkruimte bevond zich in het hart van de toren en was een grote kamer met witte muren waar allerlei ijzeren balken kriskras door elkaar liepen. Op een verhoging in het midden stond de ingewikkelde zwarte machinerie te glimmen, en Isaacs ogen begonnen te stralen van opwinding.

Dit was de klok. Dit was het hart ervan. Dit was de machine die de tijd mat.

Lichters en raderen zo groot als Isaac zelf grepen in cilinders die omwonden waren met ijzeren kabels. Vier enorme stangen liepen door de vier muren heen, naar de enorme glazen wijzerplaten die leken te waken over de stad die zich onder hen uitstrekte. Het apparaat was doods en stil, als een slapende draak, op het anker na: een onderdeelje in het midden van het uurwerk dat elke twee seconden met een zacht tikje heen en weer bewoog.

‘Wat moeten we eerst doen?’ Isaac keek gretig om zich heen.

‘Even wachten,’ zei Diggory. Uit zijn zak haalde hij een glimmend gouden zakhorloge ter grootte van een koekje, dat met een dunne gouden ketting aan zijn vest vastzat. Hij klapte het dekseltje open om te kijken hoe laat het was. ‘Nnnnnu!’

De slapende draak werd wakker. Met een plotselinge *tik* be-

gonnen er allerlei raderen te draaien waarvan de tanden in elkaar grepen. Kabels die door het plafond liepen, bewogen heen en weer. Op de klokkenzolder boven hen hoorde Isaac de kleine klokken galmen die de kwartieren aangaven.

DING dong ding DONG... ding DONG DING dong.. DING DONG ding DONG...

De windvleugel, een soort metalen ventilator, draaide rate-
lend rond en bleef staan toen het klokgelui wegstierf. Het me-
chaniek kwam tot stilstand, de draak ging weer slapen.

‘Kwart voor tien,’ zei Diggory, die met een tevreden knikje het horloge in zijn zak stopte. ‘En je hoort er niks van dat de klok die de gis-toon slaat vervangen is. We hebben drie minuten. Help je me het gereedschap klaar te leggen?’ Hij zette zijn tas neer en rolde een canvas bundeltje uit, waarin allerlei sleutels, schroevendraaiers en tangen zaten.

‘Ik wou dat je me eerder had laten meewerken aan de klok.’ Isaac ging op zijn knieën op de planken zitten om zijn vader te helpen.

‘Eerder was je nog te klein,’ zei Diggory.

‘Niet waar!’ protesteerde Isaac. ‘Ik weet al sinds mijn tiende hoe deze klok werkt.’

‘En toen ik je voor het eerst mee naar boven nam, was je zo opgetogen dat je bijna met je vingers in het slagwerk vast kwam te zitten.’

‘Ik probeerde een tandrad schoon te maken!’

‘Je was aan het klooien. Dat is oké. Ik weet dat je het niet kunt laten om aan de mechaniekjes te prutsen. Je bent net als ik.’

‘Maar nu ben ik bijna dertien,’ sputterde Isaac.

‘En daarom heb ik je vanavond meegenomen. Ik móést je laten zien hoe de klok wordt teruggezet. Voor het geval... Nou ja.’ Hij trok een grimas. ‘Voor het geval dit de laatste keer is dat het gebeurt.’

Isaac zag zijn vaders strakke blik. Zo keek hij altijd als hij aan de Nieuwe-Tijdwet dacht.

‘Moeten we de klok nu stilzetten?’ vroeg hij om hem af te leiden.

‘Ja,’ antwoordde Diggory. Hij liep naar het mechaniek toe. ‘Eerst maken we deze veiligheidspal los’ – met een sleutel draaide hij een zwarte moer van een lange bout – ‘om het gaande werk te ontkoppelen.’ Hij haalde de moer helemaal van de bout af en legde hem voorzichtig op de houten vloer. Zijn vingertoppen zaten onder de smeer. ‘Oké, geef me je hand.’

Isaac hield zijn open hand op. Zijn vader pakte hem en samen staken ze hun hand diep tussen de tandraderen van de klok, op zoek naar een hendel helemaal binnenin. Isaacs lange vingers sloten zich eromheen.

‘En wat doe ik nu?’ vroeg hij.

‘Trekken als ik het zeg,’ antwoordde Diggory. ‘Vanavond mag jij hem stilzetten.’

Isaacs hart bonsde en zijn ogen begonnen te stralen. ‘Echt?’

‘Preciés als ik het zeg,’ Diggory legde een hand op Isaacs schouder. ‘Negen uur achtenveertig, geen seconde later. Klaar?’

Isaac knikte. Hij durfde nauwelijks adem te halen terwijl hij naar het tikken van de klok luisterde. In de stilte meende hij iemand te horen kuchen.

‘Hoorde je dat?’ Isaac draaide zich om naar de trap.

‘De wind.’ Diggory keek op zijn zakhorloge. ‘Klaar? Drie, twee, één, nú!’

Isaac trok aan de hendel. Het ging zwaar en hij moest flink kracht zetten. Diep in het mechaniek hoorde hij raderen piepen, en er kwam iets in beweging. Met een *kloink* viel de hendel op zijn plek.

‘Negen uur achtenveertig,’ Diggory sloeg op Isaacs rug. ‘Netjes.’

Isaac haalde zijn hand weer uit het uurwerk. ‘Is hij echt gestopt?’

‘Luister maar.’

Dat deed Isaac. Het getik was opgehouden.

Achter hen bewoog er iemand op de trap.

Twée

Hattie draaide de dop van haar thermosfles en dronk wat warme citroendrank. Eigenlijk mocht ze niet op het dak zitten. Ze mocht een heleboel dingen niet, maar Hattie vond het juist leuk om de regels te overtreden. En wie hield haar tegen? In elk geval niet Claire Turnbull, de ordebeewaarder van Westminster Palace. Claire had de leiding over de beveiliging, maar Hattie maakte er een sport van om haar te slim af te zijn. Het leven was veel te saai als je je aan de regels hield.

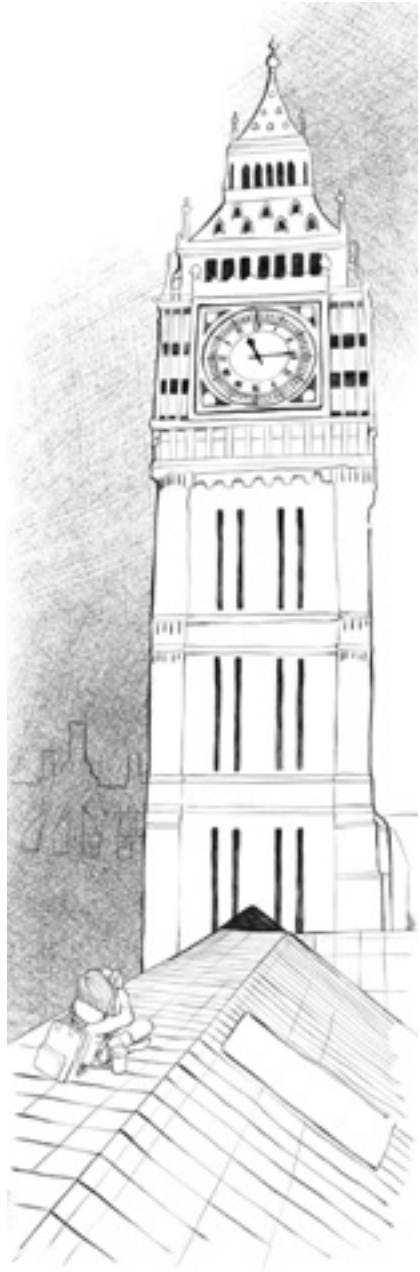
Terwijl ze nog een slokje nam, keek ze naar de toren met de Big Ben, waar net de lampen achter de vier wijzerplaten een voor een uitgingen. De tijd verdween in de duisternis. Het was een bewolkte oktoberavond: geen maan of sterren. Toch werd het in Londen nooit echt donker. Onder haar glinsterden de rode en witte lichten van auto's en bussen die over de Westminster Bridge vlak naast het paleis snorden.

Niemand dacht ooit aan Westminster Palace als een echt paleis. Bij Londense paleizen dacht je eerder aan Buckingham

Palace. In een paleis woonden koningen en koninginnen, maar in Westminster Palace werkten politici. Er werden wetten gemaakt. Het werd wel 'het paleis van het volk' genoemd, maar zittend op het dak voelde Hattie zich toch net een koningin.

Hattie rommelde in haar rugzak en haalde er een verrekijker uit. Ze keek erdoor naar de donkere wijzerplaten van de klok. De wijzers stonden stil op negen uur achtenveertig, maar terwijl ze er in de Londense schemering naar tuurde, zag ze dat ze weer in beweging kwamen. Niet achteruit, zoals ze verwacht had, maar vooruit. Ze draaiden op hoog tempo rond – de lange minuutwijzer was binnen een paar seconden boven en sleepte de uurwijzer trager mee. Zonder dat de klok sloeg, draaiden de wijzers door, langs tien uur, elf uur. Hattie werd er een beetje duizelig van, alsof de hele stad net zo hard door de tijd reisde.

Op één minuut voor twaalf

stopten de wijzers. De tijd stond stil. Hattie grijsde. Ze voelde zich zo triomfantelijk als een ontdekkingsreiziger die een nieuwe wereld heeft ontdekt.

Ze vroeg zich af wat er met de klok zou gaan gebeuren. Waarschijnlijk zou hij buiten gebruik worden gesteld als de Nieuwe-Tijdwet inging. Hij zou vast niet meer midden in de nacht worden opgewonden, zoals nu. Misschien was dit wel de laatste keer dat het gebeurde, en zij, Hattie, zat ernaar te kijken! Ze voelde een vreemde mengeling van trots en verdriet.

Terwijl ze een hap van haar boterham met kaas en Marmite nam, viel haar opeens iets op. De wijzers stonden stil, maar hoger in de toren bewoog iets. Ze drukte de verrekijker tegen haar oogkassen. Het was lastig uit te maken in het donker, maar ze meende een magere gestalte te zien die aan de rand van de klokkenzolder stond. De onbekende had een bos wit haar, droeg een lange jas die fladderde in de wind en keek haar recht aan.

Geschrokken liet Hattie haar thermosfles vallen. Die rolde met veel kabaal over de schuine dakpannen naar beneden en kwam tegen een schoorsteen tot stilstand. In paniek schoof ze er meteen achteraan. Zodra de fles weer veilig in haar rugzak zat, draaide ze zich opnieuw om naar de klokkentoren en tuurde door de verrekijker. De gestalte was verdwenen.

Had ze het zich alleen ingebeeld? Of was de onbekende onderweg om alarm te slaan? Hattie bleef er niet over zitten piekeren, maar liet zich in een brede goot zakken en schuifelde weg over het dak. Hoog boven haar keken de donkere wijzerplaten streng op haar neer.

Drie

‘Zo,’ zei Isaacs vader terwijl hij een hendel overhaalde. ‘Precies één minuut voor twaalf.’

Hij hief zijn hand en Isaac gaf hem een high five.

Ze hadden de lampen achter de wijzerplaten uitgedaan en de wijzers naar voren gedraaid, tot vlak voor middernacht. Net als de tijd zelf kon de klok niet worden teruggedraaid.

‘Waarom één minuut voor twaalf?’ vroeg Isaac. Hij keek naar het koperen wijzerplaatje in het midden van het mechaniek. De wijzers van dit verklikkertje stonden vlak voor de twaalf. ‘Is dat het tijdstip waarop we de klok weer aanzetten?’

‘Het luiden van de kleine klokken duurt ongeveer een minuut,’ legde zijn vader uit. ‘Precies om middernacht klinkt de eerste slag van de grote klok, weet je nog? Om één minuut voor middernacht – de níeuwe middernacht, bedoel ik, als alle klokken een uur zijn teruggezet – zetten we het uurwerk weer in gang. Maar eerst hebben we een paar uurtjes om eraan te werken.’ Hij pakte een schroevendraaier.

‘Waarom worden de klokken teruggezet?’ vroeg Isaac.

‘Dat weet je best,’ antwoordde zijn vader.

‘Ik weet dat het gebeurt omdat we dan zo veel mogelijk van het daglicht kunnen profiteren. De zomeravonden worden langer en de winterochtenden lichter.’ Isaac trok een rimpel in zijn voorhoofd. Dat deed hij wel vaker; het was zijn vaste ‘ik snap dit niet’-frons. ‘Maar waaróm? Waarom staan we niet gewoon wat vroeger op? Waarom zou je alle klokken verzetten?’

‘We kunnen niet iedereen dwingen om te doen wat we willen, Isaac,’ zei zijn vader terwijl hij zichzelf op een ijzeren balk hees. ‘Maar een klok verzetten is makkelijk. Mensen gehoorzamen de klok.’

‘Behalve jij,’ merkte Isaac op. ‘De klokken gehoorzamen jou.’

Zijn vader glimlachte en stapte voorzichtig over een groot rad in het midden van het gaande werk – het mechaniek van de klok. ‘Dat kun je misschien wel zo zeggen. Nu nog wel, tenminste. Geef me de oliespuit eens aan...’

Dat deed Isaac, en daarna overhandigde hij zijn vader nog wat andere gereedschappen waar hij om vroeg: een lange schroeven-draaiër, een sleutel en daarna een hamer, die zijn vader gebruikte om ergens op te slaan, wat een afschuwelijk kabaal maakte. Hij moest meteen denken aan hun schuurtje thuis, waar ze op zondagen samen aan zijn vaders grote trots sleutelden: een Vincent Black Shadow die hij van de schroothoop had gered en nu repareerde. Op een dag – over niet al te lang, hoopte Isaac – zou de motorfiets klaar zijn en zouden ze met zijn tweeën van hun huis in Leytonstone helemaal langs de rivier naar zee rijden.

‘Wil je een penny van de slinger pakken?’ vroeg Diggory. Hij zette een wit merkteken op een van de raderen. ‘De klok liep iets te snel.’

Isaac liep naar de slinger, zijn favoriete onderdeel van de klok. De lange stang met het gewicht onderaan zwaaide in een ruimte onder de vloer zachtjes heen en weer, precies één keer

per twee seconden. Zo hield de klok de tijd bij.

Boven op de slinger lagen een paar oude koperen muntjes, en toen de slinger zijn kant op kwam, nam Isaac er voorzichtig een af. ‘Hoe komt het dat de klok soms te snel of te langzaam loopt?’ Hij draaide het muntje om in zijn handpalm. ‘Ik dacht dat de slinger precies op tijd zwaaide?’

‘Warmte, stof, een duif die op de uurwijzer is gaan zitten.’ Zijn vader haalde zijn schouders op. ‘Geen enkele klok is perfect. Als je één penny weghaalt, loopt de klok ongeveer een halve seconde per etmaal langzamer. In dit vak gaat het om kleine aanpassingen. Net als wanneer je een groot schip bestuurt.’

Isaac keek naar de heen en weer zwaaiende slinger en wreef het oude muntje tussen zijn vingers. ‘Daarom vind je de Nieuwe-Tijdwet maar niks, hè?’ vroeg hij voorzichtig. ‘Omdat het zo’n grote verandering is?’

Zijn vader zuchtte. ‘Die nieuwe wet zal niks veranderen.’

‘Hij zal juist alles veranderen,’ protesteerde Isaac. ‘Toch? Een andere telling voor de tijd? Alles wordt gemeten in tientallen. Elke klok, elk horloge... Wat gaat er met de Big Ben gebeuren?’

‘Het heeft geen zin om je daar nu druk over te maken,’ zei zijn vader stellig. ‘Misschien wordt de wet niet eens aangenomen. Laten we de avond niet verpesten door over die onzin te praten. Jij helpt mij om de beste klok ter wereld te onderhouden, en dat is precies wat we nu gaan doen. Kom, laten we de klok opwinden.’ Van ergens onder uit het klokmechaniek haalde hij een lange metalen zwengel tevoorschijn. ‘Ik hoop dat je nog wat kracht hebt gespaard.’

‘Hoe zwaar is het gewicht?’ vroeg Isaac.

‘Tweehonderdvijftig kilo.’ Zijn vader knipoogde. ‘Voel je je sterk?’

Niet echt. Maar voordat hij dat tegen zijn vader kon zeggen, klonk er een vreemd geluid.

... *ding... ding... ding...*